

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

«12» ноябрь 2025 ел

№ 1103

“2025-2028 елларга Татарстан Республикасы Арча муниципаль районында физик культураны һәм спортны үстерү” муниципаль программасын раслау турында

Арча муниципаль районында физик культура һәм спорт өлкәсендә дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыру максатларында Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы башкарма комитеты КАРАР БИРӘ:

1. “2025-2028 елларга Татарстан Республикасы Арча муниципаль районында физик культураны һәм спортны үстерү” муниципаль программасын расларга.
2. “Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы” МКУ программаны Арча муниципаль районы бюджетында шушы максатларга каралган ассигнованиеләр чикләрендә финанслауны тәмин итәргә.
3. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Башкарма комитетының яшыләр эшләре һәм спорт бүлеге Программаның муниципаль заказчысы – координаторы итеп билгеләргә.
4. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Башкарма комитетының “2019-2022 елларга Татарстан Республикасы Арча муниципаль районында физиккультураны һәм спортны үстерү” программасын раслау турында” 2019 елның 26 ноябрәндә 1039 номерлы карарын үз көчен югалткан дип танырга (2020 елның 28 апреләндәге 322 номерлы, 2020 елның 28 сентябрәндәге 735 номерлы, 2021 елның 6 апреләндәге 239 номерлы, 2021 елның 22 декабрәндәге 2263 номерлы, 2022 елның 1 апреләндәге 243 номерлы, 2023 елның 2 мартындагы 243 номерлы, 2023 елның 13 апреләндәге 442 номерлы, 2023 елның 5 маендагы 490 номерлы, 2024 елның 15 февраләндәге 118 номерлы, 2024 елның 8 маендагы 315 номерлы, 2025 елның 6 мартындагы 184 номерлы үзгәрешләр белән).

5. Әлеге карарны “Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында” чыгарырга (<http://pravo.tatarstan.ru/>) һәм Арча муниципаль районының рәсми сайтында (<http://arsk.tatarstan.ru/>) урнаштыру юлы белән халыкка житкерергә.

6. Әлеге карарның үтәләшен тикшереп торуны Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы башкарма комитеты житәкчесе урынбасарына йөкләргә.

Житәкче вазыйфаларын башкаручы

Р.Р.Филиппова

**«2025-2028 елларга Татарстан Республикасы Арча муниципаль районында
физик культураны һәм спортны үстерү»
МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММА**

Программа паспорты

Муниципаль программа исеме	"2025-2028 елларга Татарстан Республикасы Арча муниципаль районында физик культураны һәм спортны үстерү" муниципаль программасы (алга таба - Программа)
Муниципаль программаны эшләү өчен нигезләр	“Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында” 1995 елның 24 ноябрендәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон; “2016-2020 елларга Россия Федерациясе гражданнын патриотик тәрбияләү” дәүләт программасы турында” Россия Федерациясе Хөкүмәтенң 2015 елның 30 декабрендәге 1493 номерлы карары; Россия Федерациясе Хөкүмәтенң 2009 елның 7 августындагы 1101-р номерлы карары белән расланган 2020 елга кадәр чорга Россия Федерациясендә физик культураны һәм спортны үстерү стратегиясе; “Физик культура һәм спорт турында” 2008 елның 8 октябрендәге 99-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы; Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының “2013-2017 елларга балалар мәнфәгатьләрендә эш итүнең республика стратегиясе турында” 2013 елның 11 февралендәге 90 номерлы карары, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының “2019 - 2026 елларга Татарстан Республикасында физик культураны һәм спортны үстерү” дәүләт программасын раслау турында” 2019 елның 5 мартындагы 159 номерлы карары.
Муниципаль Программаның муниципаль заказчысы	Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге
Муниципаль программаның төп максаты	1. Халыкның физик культура һәм спорт белән шөгыльләнүгә булган ихтияжларын канәгатьләндерү һәм яңаларын формалаштыру. 2. Яшьләрне физкультура-спорт эшчәнлегенә жәлеп итү исәбенә халык арасында авырулар һәм яшьләр арасында криминоген хәлнең кимүе. 3. Сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру. 4. Арча муниципаль районының барлык халкының сәламәт яшәү рәвешен алып бару өчен шартлар тудыру
Муниципаль программаның төп бурычлары	1. Халыкта физик культура һәм спорт белән шөгыльләнүгә тотрыклы кызыксыну, сәламәт яшәү рәвешен күнекмәләре формалаштыру; 2. Спортчыларны әзерләүнең нәтижәле системасын булдыру, шәһәрнең спорт корылмаларының матди-техник базасын ныгыту һәм үстерү; 3. Арча муниципаль районының һәм Татарстан Республикасы спорт командаларының югары класслы спортчыларын һәм резервларын әзерләү өчен оптималь шартлар тудыру; 4. Халыкның төрле категорияләренә һәм төркемнәренә физик тәрбия бирү

	системасын модернизацияләү; 5. Арча районында яшәүчеләр өчен мөмкин булган физик культура һәм спорт өлкәсе инфраструктурасын булдыру һәм үстерү; 6. Балалар һәм яшьләр өчен спортның төрле төрләре буенча календарь укыту-спорт чараларын уздыру өчен шартлар оештыру; 7. Яшәу урыны буенча спорт-савыктыру чараларын оештыру һәм үткәру өчен шартлар тәмин итү; 8. Гомумшәһәр спорт-массакүләм чараларын оештыру һәм уздыру өчен шартлар тудыру; 9. Шәһәр халкының төрле категорияләре өчен массакүләм спорт-савыктыру чараларын оештыру һәм үткәру өчен шартлар тудыру; 10. Сәламәт яшәу рәвешенә мөһим өлеше буларак физик культураны һәм спортны пропагандалауны камилләштерү; 11. Яшьләр инфраструктурасын үстерү һәм тотрыклы эшләве; 12. Физкультура-спорт эшчәнлегендә оештыру-идарә итү, кадрлар, фәнни-методик тәмин итүне үстерү																								
Муниципаль программаның төп чараларын башкаручылар	Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы “Башкарма комитетының яшьләр эшләре һәм спорт бүлгә” Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы “Башкарма комитетының мәгариф идарәсе” МУ Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы “Башкарма комитетының мәдәният идарәсе” МУ Арча муниципаль районының социаль яклау идарәсе																								
Муниципаль программаны гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары	2025 – 2028 еллар																								
Муниципаль программаның максатына ирешү индикаторлары	Программаны гамәлгә ашыру нәтижәсендә 2028 ел ахырына планлаштырыла: -физик культура һәм спорт белән даими шөгыльләнүче район халкының өлешен 67,3 процентка житкерергә; -халыкка түләүле физкультура-спорт хезмәтләре күрсәтү күләмен һәм сыйфатын арттырырга; -гражданның авыру дәрәжәсен киметергә, хәрби хезмәткә чакырылуга кадәр һәм хәрби хезмәткә чакырылу ашкандә егетләрнең физик әзерлеген яхшыртырга; -республика, бөтенроссия һәм халыкара ярышларда чыгыш ясаучы Арча муниципаль районы спортчылары санын арттырырга; -физик культура һәм спорт чаралары ярдәмендә мөмкинлекләре чикләнган кешеләрне физик реабилитацияләү һәм социаль адаптацияләү ролен арттыру																								
Муниципаль программаны финанслау күләмнәре һәм чыганаclar	Жирле бюджет акчалары, бюджеттан тыш акчалар, республика бюджеты акчалары. <table><tr><td>Финанслаучы ганагы</td><td>2025 ел</td><td>2026 ел</td><td>2027 ел</td><td>2028 ел</td></tr><tr><td>Республика бюджеты</td><td>1 940,49</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td></tr><tr><td>Жирле бюджет</td><td>113 986,6</td><td>118 420,9</td><td>128 755,3</td><td>139 637,50</td></tr><tr><td>Бюджеттан тыш чыганаclar</td><td>6 844,6</td><td>6 844,6</td><td>6 844,6</td><td>6 844,6</td></tr></table>					Финанслаучы ганагы	2025 ел	2026 ел	2027 ел	2028 ел	Республика бюджеты	1 940,49	0	0	0	Жирле бюджет	113 986,6	118 420,9	128 755,3	139 637,50	Бюджеттан тыш чыганаclar	6 844,6	6 844,6	6 844,6	6 844,6
Финанслаучы ганагы	2025 ел	2026 ел	2027 ел	2028 ел																					
Республика бюджеты	1 940,49	0	0	0																					
Жирле бюджет	113 986,6	118 420,9	128 755,3	139 637,50																					
Бюджеттан тыш чыганаclar	6 844,6	6 844,6	6 844,6	6 844,6																					

	Барлыгы	122 771,69	125 265,5	135 599,9	146 482,1
Искәрмә: программаны финанслау күләмнәре фаразлау характерында булла һәм, тиешле елга тиешле дәрәжәдәге бюджетларны формалаштыруны, шулай ук чараларны уртақ финанслауга федераль һәм республика бюджетларыннан акчалар бүлүнә исәпкә алып, ел саен төзәтелергә тиеш.					

1. МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММА ПРОБЛЕМАСЫНА ҺӘМ МАКСАТЫНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Россия Федерациясе Хөкүмәтенң 2008 елның 17 ноябрендәге 1662-р номерлы карары белән расланган 2020 елга кадәр чорга Россия Федерациясенң озак сроклы социаль-икътисадый үсешнең концепциясе нигезендә спортны үстерү өлкәсендә дәүләт сәясәтенң төп юнәлеше булып халыкның тормыш сыйфатын яхшырту өчен шартлар тудыру, шул исәптән социаль мохит сыйфатын һәм кешеләрнең яшәү шартларын яхшырта торган системалы үзгәртеп корулар аша кеше потенциалын үстерү тора.

Физик культураны һәм спортны үстерү Арча муниципаль районының социаль-икътисадый үсешенң бер өлеше булып тора. Әлеге тармакта өстенлекле юнәлешләр булып халыкның барлык яшътаге һәм социаль төркемнәрен даими рәвештә физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнүгә жәлеп итү өчен шартлар тудыру, республика, бөтенроссия һәм халыкара ярышларда районны тәкъдим итүче югары квалификацияле спортчыларны әзерләү өчен шартлар тудыру, физик һәм әхлакый яктан сәламәт яшъ буынны тәрбияләү тора. Физик культура һәм спорт район халкын сәламәтләндерүдә, балаларга һәм яшъләргә гражданлык һәм патриотик тәрбия бирүдә мөһим чара булып тора.

Соңгы елларда Арча муниципаль районында физик культура һәм спорт үсешендә уңай үзгәрешләр булды. Физик культура һәм спорт өлкәсенң матди базасын, кадрлар потенциалын үстерү, сәламәт яшәү рәвешенә мәгълүмати ярдәм күрсәтү буенча массакуләм мәгълүмат чаралары белән актив эшләү Арча районы халкын физик культура һәм спорт белән даими шөгыйльләнүгә жәлеп итүгә хезмәт итте.

Спорт инфраструктурасын үстерү һәм акрынлап камилләштерү өлкәсендә уңай динамика күзәтелә. 2025 ел ахырына Арча муниципаль районы территориясендә 204 спорт объекты эшли:

Асфальт түшәлгән йөгөрү жиңел атлетика юлы булган 1500 урынга исәпләнгән 1 стадион, 65 яссы корылма (50 – волейбол һәм баскетбол мәйданчыклары, 15-футбол кырлары)

2 бассейн

47 спорт залы

27 хоккей мәйданы

1 ату тире

1 чаңгы базасы

1 «Арча - Арена» боз спорт сарае

29 универсаль спорт мәйданчыклары

5 урам тренажелары

23 башка спорт корылмалары

1 ГТО нормаларын үтәү мәйданчыгы

1 футбол манежы

Район территориясендә ике спорт мәктәбе эшли – “Арча” (1482 тәрбияләнүче) һәм “Арча Арена” (224 тәрбияләнүче), аларда 1706 укучы спорт белән шөгыйльләнә..

Шәһәр һәм район халкының түләүле нигездә “Арча” спорт комплексындагы бассейнга, “Арча-Арена” боз сараена бару мөмкинлегә бар.

Ведомство буйсынуындагы һәр учреждениедә түләүле хезмәтләр күрсәтүгә бәяләр преис-куранты расланган, шулай ук гражданның аерым категорияләренә - аз керемле һәм күпбалалы гаиләләрдәге балаларга һәм яшүсмерләргә, ятимнәргә һәм опекада торучыларга, инвалидларга һәм сәламәтлек мөмкинлекләре чикләнгән кешеләргә, КДН һәм ПДНда исәптә торучы балаларга һәм яшүсмерләргә ташламалы һәм түләүсез нигездә әлеге хезмәтләрне күрсәтү ка-

гыйдәләре.

Районның спорт юнәлешендәге муниципаль өстәмә белем бирү учреждениеләре (балалар-яшүсмерләр спорт мәктәпләре) һәм мәгариф учреждениеләре өчен спорт инвентарларын сатып алу проблемалары кискен кала.

Бу системаны тотрыклы үстерү өчен шартлар тудыруга программа чаралары ярдәм итә.

Шулай ук мәгълүмат белән тәэмин итүгә, сәламәт яшәү рәвешен тәшкил итүче физик культура һәм спорт белән даими шөгыльләнүне актив пропагандалауга зур игътибар бирергә кирәк.

Арча муниципаль районында физик культура һәм спорт өлкәсендәге эш йомгакларына анализ ясап, муниципаль программаны гамәлгә ашыруның уңай әһәмияткә ия булуын билгеләп үтәргә була. Ул спорт корылмаларының матди-техник базасын ныгытырга, физик культура һәм спорт белән шөгыльләнүгә район халкын жәлеп итәргә мөмкинлек бирде. Хәзерге вакытта яңа муниципаль программа эшләү һәм раслау зарурлыгы туды, анда 2025-2028 елларга Арча муниципаль районында физик культура һәм спорт өлкәсендә дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыруның төп юнәлешләре чагылдырылырга тиеш.

Программаны куллану бюджет ассигнованиеләре белән максималь нәтижәле идарә иткәндә күрсәтелгән проблемаларны хәл итәргә мөмкинлек бирчәк, бу исә килеп туган проблемаларны хәл итүгә комплекслы якин килүне, шулай ук Программа чараларын планлаштыруны һәм гамәлгә ашыру нәтижеләрен мониторинглауны тәэмин итәчәк. Программаны гамәлгә ашыру Арча муниципаль районында уңай тенденцияләргә ныгытырга, физик культураны һәм спортны үстерү буенча максатчан эшнә тәэмин итәргә мөмкинлек бирчәк.

Сәламәт яшәү рәвеше кыйммәтләрен булдыру һәм үстерү физик культура һәм спорт өлкәсендә сәясәтнең төп стратегик өстенлеге булып тора. Шуңа бәйле рәвештә дәүләт белән гражданның көндәлек мөнәсәбәтләрендә үтә күренмәлелеккә, төгәллеккә һәм гадилеккә ирешергә кирәк. Бу мөнәсәбәтләрнең төп бурычы - кешеләрнең яшәү шартларын яхшырту. Бүгенге көндә яшыләр эшләре, спорт һәм туризм бүлегенең төп эш юнәлеше яшәү урыны буенча яшыләрнең һәм өлкәннәрнең физкультура-массакүләм хәрәкәтен киңәйтү.

Балаларны савыктыру лагерларының матди базасын үстерү буенча эшнә давам итәргә, ял итү формаларын камилләштерергә кирәк.

Яшыләр эшләре, спорт һәм туризм бүлегенең алдагы елларга спорт-массакүләм һәм физкультура-савыктыру эшенең төп максаты - Арча муниципаль районында уңай климат тудыру, күпсанлы халыкны системалы рәвештә физик культура белән шөгыльләнүгә жәлеп итү, сәламәт яшәү рәвешен пропагандалау.

Тапшырылган спорт объектларын нәтижәле функцияләүне тәэмин итү мәсьәләләре безнең өчен көннән-көн актуальләшә бара. Шуңа ук вакытта балалар, яшыләр һәм гаилә ялы өчен корылмаларның һәркем файдалана алырлык булуын тәэмин итеп, балалар спортына аерым игътибар бирергә кирәк.

Физик культура һәм спорт өлкәсендә үсешнең оештыру-икътисадый механизмын камилләштерү буенча төп чаралар:

- төрле яшь төркемнәрендәге гражданның уку, хезмәт һәм ял режимына физик культураны һәм спортны керту;
- спортның төрле төрләре буенча Татарстан Республикасы һәм Россия Федерациясә жыелма командалары өчен спорт резервы, югары класслы спортчылар әзерләүне тәэмин итү;
- физкультура-савыктыру һәм спорт-массакүләм чараларның календарь планнарын эшләү һәм гамәлгә ашыру;
- традицияләргә, гореф-гадәтләргә һәм экономик хәлне исәпкә алып, халыкның төрле категорияләргә һәм төркемнәргә физкультура-спорт эшчәнлегенә ихтыяжларын канәгатьләндерүне тәэмин итә торган шартлар тудыру;
- мәгариф учреждениеләрендә дәрестән тыш дәрәсләр, шуңа исәптән спорт ярышлары һәм бәйрәмнәр оештыру һәм үткөрү, яшәү урынында һәм ял паркларында физик культура һәм спорт белән шөгыльләнү өчен шартлар тудыру.
- ятим балалар, “авыр” яшүсмерләр арасында, инвалидлар арасында физик культураны һәм спортны үстерү программасын, шулай ук яшүсмерләр арасында наркоманияне, алкогольизмны

һәм башка тайпылышларны жинүгә юнәлдерелгән махсус программаларны кабул итү һәм гамәлгә ашыру. Халыкның барлык яшәү төркемнәре өчен (хезмәт коллективларында, яшәү һәм ял итү урыннарында, мәгариф учреждениеләрендә) массакүләм спорт төрләре буенча ярышлар санының шактый артуы.

Программаның төп максатлары булып торалар:

1. Массакүләм физик культураны һәм спортны үстерү, халыкның сәламәтлеген ныгыту, Арча муниципаль районының спорт имиджын күтәрү.

2. Халыкның физик культура һәм спорт белән шөгыльләнүгә булган агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яңаларын формалаштыру.

3. Сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру.

4. Арча муниципаль районының барлык халкының сәламәт яшәү рәвешен алып бару өчен шартлар тудыру.

Күрсәтелгән максатларга ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итү күздә тотыла:

1. Халыкта физик культура һәм спорт белән шөгыльләнүгә тотрыклы кызыксыну, сәламәт яшәү рәвешен күнекмәләре формалаштыру;

2. Спортчыларны әзерләүнең нәтижәле системасын булдыру, районның спорт корылмаларының матди-техник базасын ныгыту һәм үстерү;

3. Арча муниципаль районының һәм Татарстан Республикасы спорт командаларының югары класслы спортчыларын һәм резервларын әзерләү өчен оптималь шартлар тудыру;

4. Халыкның төрле категорияләренә һәм төркемнәренә физик тәрбия бирү системасын модернизацияләү;

5. Арча районында яшәүчеләр өчен мөмкин булган физик культура һәм спорт өлкәсе инфраструктурасын булдыру һәм үстерү;

6. Балалар һәм яшыләр өчен спортның төрле төрләре буенча календарь укыту-спорт чараларын уздыру өчен шартлар оештыру;

7. Яшәү урыны буенча спорт-савыктыру чараларын оештыру һәм үткөрү өчен шартлар тәэмин итү;

8. Гомумшәһәр спорт-массакүләм чараларын оештыру һәм уздыру өчен шартлар тудыру;

9. Район халкының төрле категорияләре өчен массакүләм спорт-савыктыру чараларын оештыру һәм үткөрү өчен шартлар тудыру;

10. Сәламәт яшәү рәвешенә мөһим өлеше буларак физик культураны һәм спортны пропагандалауны камилләштерү;

11. Яшыләр инфраструктурасын үстерү һәм тотрыклы эшләве;

12. Физкультура-спорт эшчәнлеген оештыру-идарә итү, кадрлар, фәнни-методик тәэмин итүне үстерү.

1. МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАНЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ СРОКЛАРЫ ҺӘМ ЭТАПЛАРЫ

Программаны гамәлгә ашыру срогы - 2025-2028 еллар.

2. МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММА ЧАРАЛАРЫН ГАМӘЛГӘ АШЫРУ ӨЧЕН КИРӘКЛЕ РЕСУРСЛАР

Программа чараларын гамәлгә ашыру өчен жирле бюджет акчаларыннан, бюджеттан тыш акчалардан, республика бюджеты акчаларыннан файдалану күздә тотыла.

Финанслау чыганагы	2025г.	2026г.	2027г.	2028г.
Республика бюджеты	1 940,49			
Жирле бюджет	113 986,6	118 420,9	128 755,3	139 637,5
Бюджеттан тыш чыганаclar	6 844,6	6 844,6	6 844,6	6 844,6
Барлыгы	122 771,69	125 265,5	135 599,9	146 482,1

Искәрмә: программаны финанслау күләмнәре фаразлау характерында була һәм, тиешле елга тиешле дәрәжәләрдәге бюджетларны булдыруны, шулай ук чараларны уртак финанслауга федераль һәм республика бюджетыннан акчалар бүлөп бирүне исәпкә алып, ел саен төзәтмәләр кертүне күздә тоталар.

3. МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММА БЕЛӘН ИДARЭ ИТү ҺӘМ АНЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ МЕХАНИЗМЫ

Башкарма хакимиятнең программада катнашучыларның эшчәнлеген гамәлгә ашыру һәм координацияләү өчен җаваплы органы булып Арча муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлгәсә тора, ул тармак учреждениеләре, предприятие җитәкчеләре һәм башка оешмалар белән берлектә:

- Программа чаралары исемлеген, аларны гамәлгә ашыру чыгымнарын, шулай ук программаны гамәлгә ашыру механизмын төгәлләштерү буенча билгеләнгән тәртиптә тәкъдимнәр эзерли;

- максатчан индикаторлар исемлеген һәм аларның кварталлар буенча бүленешен төгәлләштерә;

- квартал саен, хисап кварталыннан соң килә торган айның 15 числосына кадәр, программаны гамәлгә ашыруның барышы турында хисап эзерли һәм аны Арча муниципаль районы Башкарма комитетына тапшыра.

Хисап мәгълүматын җыю һәм туплау өчен Арча муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре һәм спорт бүлгәсә җаваплы.

Программаны башкаручылар хисап кварталыннан соң килә торган айның 10 числосына кадәр Арча муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре һәм спорт бүлгәсә “Программа чараларының үтәлеше турында мәгълүмат” тапшыралар.

4. МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАНЫҢ МАКСАТЛАРЫ ИНДИКАТОРЛАРЫ, ИКТІСАДЫЙ, СОЦИАЛЬ ҺӘМ ЭКОЛОГИК НӘТИЖӘЛӘГЕН БӘЯЛӘУ.

Программаны гамәлгә ашыру нәтижәләгән бәяләү Программа максатларына ирешү дәрәжәсен бәяләү һәм бурычларны хәл итү нигезендә хисап елында фактта ирешелгән күрсәткечләр күрсәткечләрен чагыштыру юлы белән үткәрелә.

Программаның иң мөһим социаль-иктисадый нәтижәсә физик культура һәм спорт белән шөгыльләнүчеләр санын арттыру булачак, нәтижәдә бу район халкының сәламәтлеген ныгытуга ярдәм итәчәк.

Балалар-яшүсмерләр спортын үстерү нәтижәсендә югары квалификацияле спортчыларның төрле дәрәжәдәге ярышларда уңышлы чыгыш ясау өчен эзәрлек дәрәжәсә артчак, республика Спартакиадасы исәбенә иң күп төр ярышларда катнашучы спортчылар саны артчак.

Арча муниципаль районы халкының төрле категорияләрен актив рәвештә физик культура һәм спорт белән шөгыльләнү процессына җәлеп итү наркомания, алкоғолизм, тәмәке тарту һәм башка зарарлы гадәтләргә киметергә, авыруларны киметергә, эшкә сәләтлелекне арттырырга һәм район халкының гомер озынлыгын арттырырга ярдәм итәчәк.

Муниципаль программаның бюджет нәтижәләгә физик культура һәм спорт өлкәсендәгә сәясәтне гамәлгә ашыру кысаларындагы чараларга юнәлдерелгән чыгымнарның нәтижәләгән арттырудан гыйбарәт.

Муниципаль программаны гамәлгә ашыруның экологик нәтижәләгә:

- үсеп килүче буынны һәм яшьләргә эхлакый тәрбияләүдә, шул исәптән әйләнә-тирә мохиткә сакчыл мөнәсәбәттә;

- хужалык әйләнешендә катнашмаган жир кишәрлекләргән спорт мәйданчыклары өчен төзекләндерү өчен файдалануда.

5. ПРОГРАММА ЧАРАЛАРЫ ИСЕМЛЕГЕ ҺӘМ ТАСВИРЛАМАСЫ

№ п/ п	Чара	Башкару- чы	Үтәү срок- лары	Фи- нанс лау чыг- ана- гы	Финанслау күләмнәре (мең сум)			
					7	8	9	10
1.1	Физкультура-савыктыру һәм спорт чараларының комплекслы планнарын эшләү, үткәрелә - яшәү урыны буенча - уку һәм хезмәт эшчәнлегә урыны буенча - авыл халкы белән - инвалидлар белән эшлөгәндә - төрле юнәлештәге ижтимагый оешмалар һәм клублар белән - спорт ветераннары белән	Яшьләр эшләрә һәм спорт бүлегә	2025 – 2028	Жир ле бюджет	2025 ел	2026 ел	2027 ел	2028 ел
1.2	Яшәү урыны буенча барлык яшътәге халыкның киң катнашында физкультура-савыктыру һәм спорт-массакуләм чаралар үткәрү	Яшьләр эшләрә һәм спорт бүлегә	2025 – 2028	Жир ле бюджет	98,00	66,0	65,0	68,0
1.3	Предприятиеләр хезмәткәрләре Спартакиадасын оештыру һәм уздыру	Яшьләр эшләрә һәм спорт бүлегә	Ел саен	Жир ле бюджет	100,00	100,0	100,0	100,0
1.4	Мөмкинлекләре чикләнгән кешеләр арасында спорт эшен оештыру, адаптив физик культураны һәм спортны үстерү өчен шартлар тудыру,	Яшьләр эшләрә һәм спорт бүлегә Социаль яклау бүлегә	2025 – 2028	Жир ле бюджет	100,00	73,00	73,00	73,00

	өлкәннәрне сәламәтләндерү физкультурасына тарту							
1.5	Бөек татар шагыйре Г. Тукайның туган көненә багышланган “ТУКАЙ SKI-марафоны” һәм “Тукай – марафоны” чаңгы марафонын оештыру һәм үткәрү	Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге	2025 – 2028	Жир ле бюд жет	480,00	80,00	80,0	80,0
1.6	Физик культура һәм спорт белән шөгыльләнү мөмкинлеген тәмин итү буенча халык өчен шартлар тудыру	Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, “Мәгариф идарәсе” МУ, КДН, ТР Арча районы буенча ЭЭМ бүлеге	2025 – 2028	Жир ле бюд жет	85,90	50,90	45,90	45,90
1.7	Гомуми белем бирү учреждениеләре арасында физкультура-савыктыру һәм спорт эшен иң яхшы оештыруга смотр-конкурслар үткәрү	“Мәгариф идарәсе” МУ Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге	2025 – 2028	Жир ле бюд жет	100,00	50,0	50,0	50,0
2. Сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру, социаль тискәре күренешләрне профилактикалау								
2.1	Стационар һәм мәктәп яны лагерьларында физкультура-сәламәтләндерү һәм спорт чаралары үткәрү	Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге "Мәгариф идарәсе" МУ	2025 - 2028	Жир ле бюд жет	100,00	45,00	45,0	45,0
2.2	КДН, ПДНда исәптә торучы балигъ булмаганнарны мәктәп коллективларының ижади	Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, “Мәгариф идарәсе” МУ,	2025 - 2028	Жир ле бюд жет	146,00	37,00	37,00	37,00

	эшчәнлегенә жәлеп итү, төрле мәдени- массакуләм, спорт чараларында һәм секцияләрендә катнашу	КДН, “Мәдәни- ят идарәсе” МУ						
2.3	Тәмәке тартуны, алкоголизмны, наркоманияне профилактикалаут а юнәлдерелгән чаралар оештыру һәм үткәрү	“АҮРХ” ДАССУ, Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, “Мәгариф идарәсе” МУ	2025 – 2028	Жир ле бюд жет	395,9	80,00	80,00	80,00
3. Югары казанышлар спортын үстерү								
Ярышларны һәм конкурсларны оештыруның һәм уздыруның нәтижәле системасын булдыру								
3.1	Ел саен үткәрелә торган смотр - конкурслар оештыру һәм уздыру: - Спортның олимпия төрләре буенча иң яхшы тренер һәм спортчы - Олимпия уеннарына карамаган спорт төрләре буенча иң яхшы тренер һәм спортчы - спортның уен төрләре буенча иң яхшы команда	Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге	2025 – 2028	Жир ле бюд жет	305,00	70,0	93,54	79,0
3.2	Районның әйдәп баручы спортчыларының, жыелма һәм клуб командаларының Татарстан Республикасы чемпионатларын да һәм беренчелекләренд ә, турнирларында, бөтенроссия һәм халыкара ярышларда катнашуы	Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге	2025 – 2028	Жир ле бюд жет	625,00	230,3	220,1	225,0
3.3	«Арча-Арена»	Яшьләр	2025-	Респ	1 419,1	0,0	0,0	0,0

	спорт мәктәбе спорт командаларының хоккей буенча Татарстан Республикасы Чемпионатында һәм (яисә) хоккей буенча Россия Федерациясе Чемпионатында катнашуы	эшләре һәм спорт бүлеге	2028	ублика бюджеты				
3.4	Татарстан Республикасының спорт резервын әзерләүче физкультура, спорт оешмаларын жиһазландыру өчен спорт жиһазлары, экипировка һәм инвентарь сатып алу	Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге	2025 - 2028	Республика бюджеты	421,39	0,0	0,0	0,0
3.5	Яңа ачылуучы учреждениеләр өчен инвентарь	Футбол манежы	2025-2028	Республика бюджеты	100,0			
4. Яшьләрнең гражданлык үсеше, рухи-әхлакый тәрбиясе өчен шартлар тудыру								
4.1	Яшьләргә хәрби-патриотик, рухи-әхлакый, экологик тәрбия бирү өлкәсендә район конкурслары, проектлары һәм программалары оештыру	Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, "Мәгариф идарәсе" МУ, Район хәрби комиссариаты, "Мәдәният идарәсе" МУ	2025 – 2028	Жирле бюджет	95,00	65,00	55,0	55,0
4.2	Ватан тарихының истәлекле даталарына бәйле чараларны оештыру һәм үткәрү	Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, "Мәгариф идарәсе" МУ, "Мәдәни-	2025 – 2028	Жирле бюджет	100,00	70,00	70,00	70,00

		ят идарәсе" МУ						
4.3	Ел саен үткәрелә торган бәйрәмнәрдә (Яшьләр көне, физкультурачылар көне, Шәһәр көне) спорт чараларын оештыру һәм уздыру	Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге	2025 – 2028	Жир- ле бюд- жет	306,60	148,3	150,96	157,6
	ИТОГО				4977,89	1 165,5	1 165,5	1 165,5
5. Спорт челтәрен тоту								
5. 1	“Арча спорт мәктәбе” МБУ, “Арча-Арена спорт мәктәбе» МБУ торышы		2025 – 2028	Жир- ле бюд- жет	110949, 2	117255, 4	127589,8	138472, 0
				Рес- пуб- лика бюд- жеты	0,0	0,0	0,0	0,0
				Бюд- жет- тан тыш акча- лар	6 844,6	6 844,6	6 844,6	6 844,6
	ГОМУМӘН				117793,8	124100,0	134434,4	145316,6
	БАРЛЫГЫ				122771,6 9	125265,5	135599,9	146482,1

Искәрмә: программаны финанслау күләмнәре фараз характерында була һәм, шул елга тиешле дәрәжәдәге бюджетларны формалаштыруны, шулай ук чараларны уртак финанслауга федераль һәм республика бюджетларыннан акчалар бүлөп бирүне исәпкә алып, ел саен төзәтелергә тиеш.